

Dördüncü Nükte'de insan, nazik ve nazenin bir çocuğa benzetiliyor. "Zafında büyük bir kuvvet ve aczinde büyük bir kudret olduğu" nazara verilerek, bu sebeple "şu mevcudatın ona musahhar olduğu" ifade ediliyor. Bunu nasıl anlamalıyız?

"İnsan, şu kâinat içinde pek nazik ve nazenin bir çocuğa benzer: Zaafında büyük bir kuvvet ve aczinde büyük bir kudret vardır. Çünkü o zaafın kuvvetiyle ve aczin kudretiyledir ki, şu mevcudat ona musahhar olmuş. Eğer insan zaafını anlayıp, kalen, halen, tavren dua etse ve aczini bilip istimdad eylese, o teshirin şükrünü eda ile beraber, matlubuna öyle muvaffak olur ve maksatları ona öyle musahhar olur ki, iktidar-ı zatisiyle onun aşr-i mişarına muvaffak olamaz. Yalnız, bazı vakit lisan-ı hal duasıyla hasil olan bir matlubunu, yanlış olarak kendi iktidarına haml eder."

"Mesela, tavuğun yavrusunun zaafındaki kuvvet, tavuğu arslana saldırtır. Yeni dünyaya gelen arslanın yavrusu, o canavar ve aç arslanı kendine musahhar edip, onu aç bırakıp kendi tok oluyor. İşte câ-yı dikkat, zaaftaki bir kuvvet ve şayan-ı temaşa bir cilve-i rahmet..."(1)

Burada **zaaftaki kuvvet ve aczdeki kudret** konusunda üç misal verilmiştir. Bunlardan birisinde şöyle buyuruluyor:

Bilindiği gibi anne ve babanın çocuğa hizmet etmeleri, şefkat ve merhametlerindedir. Yoksa çocuk onları şahsî kuvveti ve kudretiyle kendine hizmet ettiriyor değildir.

Güneşinden denizine, arısından balığına kadar bütün mahlukatın insana hizmet etmeleri de Allah'ın rahmetiyle ve ihsanıyla gerçekleşir. İnsanın bu varlık âlemini kendi şahsî kuvvetiyle emrinde çalıştırmadığı açıktır. Allah, onun zaaf ve aczine merhameten bu mahlukatı ona hizmet ettirmektedir. İşte bu hakikat "**zaaftaki kuvvet ve aczdeki kudret**" şeklinde nazarımıza takdim edilmiş bulunuyor.

İşte insanın bu nihayetsiz âcizliği ve fakirliğinden dolayı bütün kâinat ona hizmet ettiriliyor. Koca Güneş onun sobası ve lambası, dağlar, denizler ve ovalar hep ona teshir edilmiş, her şey Allah'ın namütenahi şefkati ve inayetiyle onun etrafında

pervane gibi döndürülüyor.

1) bk. [Sözler, Yirmi Üçüncü Söz, İkinci Mebhas.](#)